

Entrevista

Xavier Ruyra

Cirurgià cardíoleg

«En la dona l'infart és més greu perquè triga més a anar al metge»

Anna R. Alós

Cirurgià cardiovascular amb consulta a la Clínica Teknon de Barcelona i fundador de la Fundació Cardio Dreams des de la qual opera del cor persones sense recursos, el doctor Xavier Ruyra s'ha consolidat com una de les veus més reconegudes i respectades de la seva especialitat a Espanya. La seva trajectòria està marcada per una alta complexitat, per la innovació i per una intensa tasca divulgativa. A la ciència i el coneixement suma una visió humanista de la medicina en què el cor s'entén com a òrgan, símbol i responsabilitat social.

— **¿Per què va triar cirurgia del cor, de les més complexes?**

— Vaig estudiar Medicina per especialitzar-me en cirurgia cardíaca, i la raó va venir marcada per alguna de les meves lectures de joventut. Els pioners de la cirurgia cardíaca vivien una aventura increïble i salvaven qui no tenia solució.

— **En aquesta raó hi ha romanticisme literari.**

— Per ser el que soc cal ser romàntic. Empatitzar amb el pacient és molt important, no tot ha de ser ciència i tècnica. No soc dels que prenen distància emocional amb el pacient, aquest és el meu secret, tenir un sentiment que m'uneix al pacient.

— **¿Ho sap tot d'ell quan el té sobre la taula al quiròfan?**

— Soc molt conscient de la seva vida, la seva feina, la seva família... Aquesta persona ha dipositat en mi la seva confiança i això fa que jo doni el millor de mi. Les expectatives són altes i això m'ajuda a esforçar-me al màxim i és molt motivador. Però ens falta molt per saber del cor. No tenim un substitut cardíac biològic que acabi amb els trasplantaments tradicionals i falta cultura per tenir hàbits saludables.

— **¿Com afronta la pèrdua d'un pacient?**

— Molt malament i sempre queda el pes al cap, perquè et preguntes si podries haver-ho fet millor. La cirurgia cardíaca de vegades pot ser simple però mai és fàcil, pot faltar la sort i no s'ha d'oblidar que hi ha límits. La cirurgia és una especialitat dura que et posa al teu lloc.

— **¿Com gestiona la por del pacient?**

— Tenim un problema de base i és que ningú es vol operar, ni passar dolor, ningú vol aturar la seva vida. S'ha de pensar que cada pacient és diferent, no serveixen els patrons en molts casos i el que he d'aconseguir és que senti que la seva operació és el més important de la meua vida en aquell moment.

— **¿Què sent al sostenir un cor amb les mans?**

— És una sensació inigualable. S'ha de tenir un equilibri, és immens però no pots

oblidar que tens allà una persona i jo soc conscient dels meus límits, i aquests límits s'han de conèixer molt bé i no sobrepassar-los, has de saber fins on pots arribar.

— **Tracta amb pacients de molts països. ¿Hi ha diferències notables?**

— Moltes. El pacient americà m'ho pregunta tot: quines notes vaig treure a batxillerat, quantes operacions com la seva he realitzat, quants èxits i fracassos... L'espanyol no pregunta res i es posa a les meves mans. Estaria bé un terme mitjà. Sempre s'ha de ser honest amb tots, no es pot vendre fum.

— **¿Quantes hores pot arribar a estar sense parar en un quiròfan?**

— Com a resident a Sant Pau tinc rècord, 34 hores. Entre nosaltres està la frase que al quiròfan cal arribar menjat, pixat i totes les altres coses. Algunes vegades, les

menys, són tres hores. Però siguin les que siguin no notes el cansament quan ets allà, la cavalleria arriba quan acabes. Per això es necessita un bon fons físic. Jo faig exercici, menjo sa, no fumo... Mantenir el pes és important. O tens nivell físic i mental, o això acaba amb tu.

— **¿Quan m'he de preocupar pel meu cor?**

— Com a dona al començar la menopausa, perquè els estrògens deixen de protegir i es

precipita una tendència a augmentar de pes, a la hipertensió, al colesterol... Per als homes els símptomes poden aparèixer deu anys més tard. En la dona l'infart pot passar més desapercebut i té més risc per un patró ineludible: es cuida menys de si mateixa que dels altres. I és més greu perquè triga més a anar al metge, i el primer tractament de qualsevol malaltia és l'actitud.

— **¿Com és el seu ritme emocional a l'entrar al quiròfan?**

— No crido, no em poso nerviós ni dono la culpa a ningú de qualsevol incidència. Un sap si ho ha fet bé o malament, i a mi amb el 60% no em val, necessito el 100%. El meu equip sol ser sempre el mateix, i que continuï convençut i amb ganes és el que em manté en calma.

— **¿Hi ha algun conflicte entre la sanitat pública i la privada?**

— A Espanya la sanitat té el benefici de ser universal, i també té defectes molt clars. Cert que paguem impostos per tenir una bona sanitat, però el problema està en els que manen. ¿A què dediquen els nostres impostos? Sovint els recursos els gestiona gent que no s'assabenta de què va això, falta eficiència. Pensi que la vida cada dia s'allarga més i també les malalties cròniques. Però la coexistència de les dues sanitats és imprescindible, el

servei està molt atomitzat, la cultura sanitària és dolenta i la gent exigeix molt. Qui dirigeix la Sanitat ha de ser un tècnic de gestió, però ha de saber envoltar-se d'un bon equip de col·laboradors mèdics. Però canvia el govern i una altra vegada a començar de zero. Els plans sanitaris es requereixen a llarg termini.

— **Opera en ocasions persones sense recursos, entre 10 i 14 vegades a l'any. ¿Com arriba a agafar aquest compromís?**

— La Fundació Cardio Dreams neix d'una idea: estem en aquest món per ajudar, no pots passar de qualsevol manera per la vida. Hi ha gent que no té cap oportunitat. Ens queixem de molt i jo opero gent amb patologies passades de voltes i que no tenen res.

— **¿Té patrocïnadors?**

— La mateixa Clínica Teknon i persones que paguen totes les despeses d'aquestes operacions, i això són diners finalistes perquè és difícil confiar en una fundació i saps que els teus diners van directament a la taula d'operacions.

El cardíoleg Xavier Ruyra, als jardins de la Clínica Teknon de Barcelona. / MANU MITRU

«Ningú es vol operar, ni passar dolor ni aturar la seva vida»